

- Prinsdal skytebane – en komedie i 15 akter. Av nærmeste nabo Harald Thorstensen

Side 2

- Norske flyplasser under lupen. Folkemøte på Rygge ga full sal

Side 6

- Støy fra jagarfly tok livet av nær 2000 reveungar på Oppdal

Side 7

- Blokka, den verste boformen? Om nabostøy

Side 8-9

- Glimt fra Støyfri dag

Side 12

VERV ET NYTT MEDLEM
Vervegiro er vedlagt denne Støymåler'n

Byråkratgruppe vil begrave nasjonalt støymål

Den støyrapporten som en direktoratsgruppe framla 24. april, er et forsøk på å begrave det som har vært offisiell norsk støypolitikk de siste seks årene. Dagens nasjonale støymål skal erstattes av nye mål som er betydelig mindre ambisiøse, men som vil bli desto billigere å gjennomføre.

Norsk forening mot støy protesterer, og forlanger at regjeringen begynner å følge opp dagens støymål i stedet for å forlate det. En rekke miljø-, helse- og beboerorganisasjoner er i ferd med å slutte seg til et felles opprop som Støyforeningen har tatt initiativ til. Her kreves det at direktoratgruppens rapport må avvises.

Side 4-5

Foto: Marion Haslien

...OG PRISENE GÅR TIL

Årets nasjonale hederspris for bekjempelse av støy gikk til fylkeslederen i Sør-Trøndelag Fremskrittsparti, Torstein Larsen, til venstre med sin nyervervede megafon. Til høyre Støyforeningens styreleder Kjell Dahle med diplommet som også ble overrakt.

Årets sneglepris 2006 ble tildelt Forsvarsbygg Utvikling Østerdalen, som naturlig nok tillater seg å være faglig uenig med juryen.

Side 3

STOPP SKYTINGEN, AP!

I juni skal Oslo bystyre ta stilling til sak om en alternativ løsning når skytebanen i Prinsdal nedlegges. Etter at Oslo bystyre i februar i år vedtok nedleggelse av banen – for tredje gang – har byrådet (formannskapet) i løpet av våren fått utarbeidet en rapport om ny lokalisering. Arbeidsgruppen bak rapporten har hatt representanter for skytterlag, idrettskrets og naturvern- og markorganisasjoner. Når politikerne ikke tør, kan det være greit å sette bort til frivillige organisasjoner. Målet var å komme fram til ett omforent samlende forslag til ny lokalisering. Det lyktes ikke. Mulige fjellhalløsninger ble ikke seriøst vurdert.

AP, KRF, SV og Venstre gikk i 2003 til valg på at Prinsdal skytebane skulle nedlegges. De fire partiene utgjør et flertall i bystyret. De fulgte opp umiddelbart, og 17.12.03 vedtok de at banen skulle nedlegges innen 1 1/2 år. AP sørget for å få inn en formulering i vedtaket som har hatt som konsekvens at banen fortsatt er i fullt bruk.

Da bystyret i februar i år på nytt fattet vedtak om nedleggelse var den foreslåtte datoen 1.1.2007. I løpet av bystyrebehandlingen sørget AP denne gang for at nedleggingsdatoen ble satt til 31.12.2007. I debatten tilbød KRF, SV og Venstre å strekke seg helt til 1.10.2007 som nedleggingsdato. Men AP mente at skytterlaget måtte få avslutte sesongen på banen, og slo følge med FRP og Høyre om 31.12.2007 som stengedato. Det er etter neste kommunevalg, og naboene må fortsatt leve i frykt for at Prinsdal skytebane blir en revehiutgang: For dersom skytterlaget ikke får ny bane, så forventer de fortsatt drift av skytebanen.

Skytterinteressene har alltid fått viljen sin.

Det er mulig noen vil kalle det politisk håndverk i regi av drevne politikere. Uansett er det et bidrag til politikerforakt. AP har satt sin troverdighet på spill, og lagt press på seg selv. De må derfor bidra til å få saken i havn i bystyret i juni – og følge saken til den er i mål – AP som i 1984 foreslo nedlegging og omgjøring til friområde, vedtatt i reguleringsplanen i 1985.

TORLEIF JOHNSEN
Redaktør

Prinsdal Skytebane – en komedie i 15 akter

Av Harald Thorstensen, nærmeste nabo til Prinsdal skytebane

- 1.akt: 1949.** Nordstrand Skytterlag etablerer seg på Prinsdal skytebane. Ingen boliger i nærheten. Leieavtale med Oslo Kommune.
- 2.akt: 1977.** Området rundt regulert til boliger. Forutsetning fra Helsetjenesten: All skyting opphører!
- 3.akt:** Området rundt banen bebygges. Forutsetning: All skyting opphører! I 1982 måler Statens forurensningstilsyn 90 desibel støy ved nærmeste boliger.
- 4.akt: 1983.** Bevaringsplanen for Prinsdal forutsetter frigjøring av skytebanen til barne- og ungdomstiltak og får tilslutning fra 30 høringsinstanser.
- 5.akt:** 15/7-85 stadfester Miljøverndepartementet reguleringsplanen med forutsetning: nedleggelse av banen.
- 6.akt. 1995.** Oslo kommune anfører i en statusbeskrivelse for skytebaner: "Det er kommunehelsetjenestens klare oppfatning at skyting burde opphøre senest ved innflytting i boligene."
- 7.akt. 2001.** Aksjonen for nedleggelse av Prinsdal Skytebane etableres. Innsamling av 1 000 underskrifter for nedleggelse på kort tid. 1. mars sier Søndre Nordstrand bydelsutvalg nei til utbygging av banen og ja til nedleggelse.
- 8.akt. 2001.** Friluftsetaten sier klart ifra at avtalen mellom kommunen og Nordstrand Skytterlag ikke forlenges utover 31/12-02 og at all skyting opphører fra samme dato.
- 9.akt.** Leiekontrakten mellom kommunen og skytterlaget utløper 31/12-02. Skytingen fortsetter.
- 10.akt.** 17/12-2003: Oslo Bystyre vedtar avvikling av skytebanen.
- 11.akt. 2004.** Bydelsoverlegen dokumenterer at ca. 400 personer utsettes for støy mellom 60 og 94 desibel og sier at dette overstiger helsemessig forsvarlig nivå, og kan ikke anbefale området regulert til skytebane.
- 12.akt. 2005.** Til tross for alt dette foreslår Byrådet skyting i minst 7 nye år!
- 13.akt.** Kaotisk akt med politisk spill, trenering, posisjonering osv.
- 14.akt:** I februar 2006 vedtar bystyret at skytebanen skal endelig nedlegges innen 31/12-07.
- 15. akt:** Om få dager går teppet opp for forhåpentligvis siste akt i denne lange komedien. I åtte av disse årene har jeg hatt den delvis tvilsomme fornøyelse å befinne meg i parkett under avspilling av komedien (som nærmeste nabo til banen). Ved kjøp av vår eiendom i 1992 fikk vi klar beskjed fra megler om at banen ville bli nedlagt om kort tid. Han viste til Miljøverndepartementets stadfestelse av nedleggelse datert 15/7-85. Vi stolte på departementet! Siste del av denne komedien har nå vart over 20 år. Det har vært en serie beslutninger på høyeste nivå i kommunen. Men hvor ble det av gjennomføring av disse? Vi føler oss lurte! Vi håper komedien ikke går over i en tragedie, og at skuespillerne (les: politikerne) kan gå av scenen med æren i behold uten å ha mistet all troverdighet. Da vil nok tilhørerne både i parkett og sal reise seg og gi en stormende applaus som i desibel vil overdøve den skytestøy som i så sterk grad har redusert vår livskvalitet i så mange år.

TORSTEIN LARSEN ÅRETS STØYDEMPEMER 2006

Støyambassadør Torstein Larsen, FrP-representant i Orkdal kommunestyre og leder av Sør-Trøndelag Fremskrittsparti, fikk hedersprisen Årets støydemper 2006. Prisutdelingen fant sted i forbindelse med Fremskrittspartiets landsmøte i mai.

Torstein Larsen erklærte seg stolt som en hane. Han vil passe på at partiets fraksjonsleder i Stortingets miljøkomité, Tord Lien, valgt fra Sør-Trøndelag, følger opp. - Det jeg har oppnådd i arbeidet mot støy viser at det nytter å stå på. Ryktet om at partiet ikke er interessert i miljø må vel herved være avkrefte, sier Larsen, som satser videre. Kanskje ser vi resultater allerede under Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett i juni.

I sin begrunnelse for tildelingen sa Støyforeningens styreleder Kjell Dahle at Larsen har vist stor innsats i kampen mot støy både lokalt, på fylkesplan og i nasjonal sammenheng. Hjemme i Orkdal fikk han med seg et enstemmig kommunestyre på å stille krav om bedre tiltak for støyplagede langs hovedveiene. Videre spilte Larsen og Sør-Trøndelag FrP en nøkkelrolle da Fremskrittspartiet i 2005 sluttet seg til nasjonalt støymål. Partiet forpliktet seg med det til å arbeide for en 25 prosent reduksjon i støyplagen innen år 2010.

Årets nasjonale hederspris for bekjempelse av støy gikk til Torstein Larsen (t.v) Til høyre Støyforeningens styreleder Kjell Dahle. Foto: Marion Haslien.

- Folk flest rammes av støy, og trenger partier som tar denne problematikken på alvor, sa Dahle. Han uttrykte håp om at også resten av Fremskrittspartiet vil stå fram som en pådriver i arbeidet for å bekjempe støy. En halv million nordmenn er ifølge offisielle tall sterkt eller mye plaget av støy. Anslagsvis 300 nordmenn dør hvert år som følge av støybelastninger, og de samfunnsmessige kostnadene ved støyen beløper seg til anslagsvis 15 milliarder kroner hvert år.

ÅRETS SNEGLEPRIS 2006: Snegle på vei til Forsvarsbygg på Rena

Norsk forening mot støy har innstiftet "Årets sneglepris", som ble utdelt første gang i år. Prisen skal tilfalle en person/virksomhet som har utmerket seg ved å være et alvorlig hinder for arbeidet mot støy. Bekjentgjøringen skjedde i anledning Støyfri dag den 26. april, og Årets sneglepris 2006 er tildelt Forsvarsbygg Utvikling Østerdalen.

Juryens begrunnelse

Forsvarsbyggs prosjektorganisasjon på Rena tildeles Snegleprisen 2006 for sitt langvarige arbeid med å bagatellisere støyplage som problem.

Årets sneglepris 2006 går til Forsvarsbygg Utvikling Østerdalen. Sneglen er på vei til rett hus i Rena.

Forsvarsbygg har utmerket seg gjennom planleggingen av det nye skyte- og øvingsfeltet i Østerdalen - Regionfelt Østlandet. Forsvarsbygg har utgjort et alvorlig hinder for arbeidet mot støy, gjennom

- teoretisk fjerning av støyplage "på papiret" gjennom et høyt forbruk av støyekspert
- svært selektiv bruk av fagrapporter
- bagatellisering av støyomfanget av militær virksomhet
- tilbakeholdelse av viktig informasjon om støy i forbindelse med kommuneplanarbeidet i Åmot
- avtalebrudd om støyfaglige forutsetninger
- søknad om konsesjon som fremstår som usammenhengende og svært vanskelig tilgjengelig selv for støyeksperter
- fjerning av støymålere ved skyte- og øvingsområdene slik at lokalbefolkningen ikke får kunnskap om støynivåene

Forsvarsbygg uenig med juryen

NRK Hedmark lot jurymedlem Kjell Dahle slippe til med mye av juryens begrunnelse. Are Vestli i Forsvarsbygg svarte at de har benyttet seg av den tyngste og beste støyekspertise. Til tross for at Forsvarsbygg er faglig uenige i begrunnelsen for prisen tar vi den naturligvis imot, melder informasjonsleder Trond Enemo. Så nå er sneglen og diplomene på vei til rett hus i Rena.

REGJERINGEN MÅ HOLDE PÅ MÅLET

Direktoratgruppens forslag er et forsøk på å begrave det som har vært offisiell norsk støypolitikk i seks år. Alternativene de kommer med innebærer alle betydelig større støyplager enn det regjeringen har lovet i Soria Moria-erklæringen, sa styreleder Kjell Dahle da Miljøvern-departementet 24. april holdt høringsmøte om det som ble kalt en ny handlingsplan mot støy.

Dahle lovet på vegne av Støyforeningen at en eventuell begravelse ikke vil finne sted i stillhet. Foreningen er i ferd med å samle bred støtte bak et opprop der regjeringen bes om å holde fast på løftene sine om mindre støy, og begynne å følge dem opp i praksis. Regjeringsmedlemmer og politiske partier følges også opp.

-Vi skal få avklart hvilke partier som holder fast på løftene

sine i denne saken, sier Dahle. Han minner om at det i fjor vår var en enstemmig energi- og miljøkomite som stilte seg bak kravet om oppfølging av det nasjonale støymålet.

Rapporten fra direktoratsgruppen har valgt en annen vei. De instansene som vil få regningen for mulige tiltak på sine budsjetter, er ikke ute etter å angi hvordan vi kan strekke oss for å nå målet. I stedet hevder de at målet ikke lar seg innfri.

NASJONALT STØYMÅL

Det nasjonale støymålet er formulert slik i St.meld. nr. 8 (1999-2000): «Støyplagen skal reduseres med 25 prosent innen 2010 i forhold til 1999». Støymålet ble fastsatt av Bondevik I-regjeringen, og ble sist bekreftet i Soria-Moria-erklæringen.

Bred fellesuttalelse på gang:

Nasjonalt støymål må følges opp – ikke skrinlegges!

En rekke miljø-, helse- og beboerorganisasjoner er i ferd med å slutte seg til et felles opprop som Støyforeningen har tatt initiativ til.

Fellesuttalelsen lyder som følger:

En direktoratgruppe har foreslått overfor Miljøvern-departementet at gjeldende mål for bekjempelse av støyplager i Norge skal oppheves. Dagens mål går ut på å redusere støyplagene med 25 prosent innen 2010, sammenlignet med 1999. Gruppen er innbyrdes uenig, og presenterer derfor tre ulike alternativer. Alle er både mindre ambisiøse og mindre handlingsfremmende enn dagens mål.

Gruppens forslag bryter klart både med regjeringens løfter i Soria Moria-erklæringen og med et enstemmig vedtak i Stortingets energi- og miljøkomite i juni i fjor. Å

Miljøvernminister Helen Bjørnøy utfordres sammen med regjering og storting til å avvise forslagene fra en direktoratgruppe som vil gravlegge nasjonalt støymål.

gå bort fra dagens mål betyr å ta bort presset fra de instansene som har ansvar for å følge det opp, og dermed skyve det som finnes av forpliktelser ut i tid. Tidligere erfaringer med å revidere tilsvarende mål (for eksempel om stabilisering av energiforbruket) tilsier at utsettelse lett fører til handlingslammelse.

Undertegnede miljø-, helse- og

beboerorganisasjoner ber departement, regjering og storting om å avvise direktoratgruppens anbefalinger. I stedet bør man holde fast på dagens målsetting, og etter beste evne forsøke å følge opp tidligere forpliktelser. En innfrielse av det nasjonale støymålet vil gi folk flest en tydelig merkbar reduksjon i støybelastningen. For å få dette til kreves det blant annet langt sterkere satsing enn i dag på konkrete tiltak som kan hjelpe støyutsatte. I tillegg kreves det at støyproblematikken gis langt bredere rom innenfor offentlig planlegging. Dette gjelder både i forhold til den veitrafikken som står for om lag 80 prosent av støyplagene og i andre saker slik som flyplassutbygging, skytefelt, skytebaner og vindturbinanlegg.

Direktoratgruppens rapport bekrefter at omfanget av dagens støyproblemer i Norge er meget stort. Bortimot en halv million mennesker er registrert mye eller sterkt plaget av støy ved boligen sin. I tillegg kommer støy på arbeidsplassen og i fritidssammenheng. Manglende oppfølging av det nasjonale støymålet har gjort at plagen øker i stedet for å minske. Regjering og storting må nå sørge for å følge opp løftene til de støyrammede i praksis.

SKAFF STØTTE TIL FELLESUTTALELSEN!

Er du med i en velforening, aksjonsgruppe eller annen organisasjon med interesse for støyproblemer? I så fall hadde det vært fint om du kunne be om støtte til fellesuttalelsen vår. Tilslutning eller spørsmål kan meldes til post@stoyforeningen.no eller til telefon 22 42 03 00. Vi er interesserte i støtte fra både lokale og nasjonale organisasjoner!

Støyforeningen forlanger at det tas grep

Norsk forening mot støy slutter seg i sin høringsuttalelse til direktoratgruppens påstand om at støymålet er uoppnåelig, men vel å merke bare så lenge myndighetene lar være å ta det på alvor. Det påpekes at 25 prosent reduksjon i støyplagen ikke kommer av seg selv i et samfunn der utviklingen genererer stadig mer støy. Det pekes på flere muligheter som finnes dersom politiske myndigheter og offentlige etater velger å ta sitt eget mål på alvor.

En vei å gå er tiltak for å redusere den privatbiltrafikken som står bak hoveddelen av støyplagen og for å motvirke den stadig økende flytrafikken. Dette innebærer blant annet tung politisk satsing på jernbane og andre kollektive transportmuligheter.

En annen vei er mer og bedre skjerming av støyplagede langs sterkt trafikkerte veier og jernbaner. Langt flere trenger slike tiltak enn de som har fått det til nå, jfr den såkalte ventilaksjonen som har vært oppe i Stortinget. Det diskuteres å endre dagens krav etter forurensningsloven på 42 dB. Kravet må i alle fall ned til 40 dB, da med beregninger med åpne ventiler lagt til grunn.

Direktoratgruppen tar dessuten tydelig for gitt at dagens støyskjærmer fortsatt vil ha samme støydempende effekt som de hadde som nye. Vi vet at tilstanden på mange av skjermene er dårlige. De har nådd sin levealder og må skiftes. Dette bør inngå som et ledd

i handlingsplanen, men er overhodet ikke omtalt (kun at støyskjærmer er dyre og krever vedlikehold).

En tredje vei er sterkere satsing på ny teknologi som fremmer mer støysvake kjøretøyer, bildekk og veidekker. Jernbaneverket foreslår riktignok incentiver for bruk av støysvakt materiell. Dette er positivt, men må følges opp langs hele fjøla. En rekke prosjekter og ideer foreligger som så langt har møtt veggen.

En fjerde vei er å satse på en avgifts-politikk som stimulerer forbrukerne til å ta i bruk den mest støysvake teknologien som allerede finnes. Støyforeningen har ikke fått svar på vår henvendelse om dette til Finansdepartementet, som også er tatt opp i møte med miljøvernministeren.

Støyforeningen kaller direktoratgruppens rapport "historieløs", på den måten at fortidens lovnader og svik overfor de støyrammede ikke omtales. Eksemplene er mange: Støymeldingen i 1976/1977, handlingsprogrammet mot vegtrafikkstøy i 1985, SFTs langtidspan (kapittel støy) rundt 1990, samferdselsdepartementets henvendelse til vegsjefene der de ba om deres mening om et foreslått program med 100 mill kr per år i kommende 20 år, i forbindelse med en norsk veg- og vegtrafikkplan i første halvdel av 1990-åra og til sist at de glatt gir opp "25%-målet" etter at de andre etatene (særlig Statens Vegvesen) har trenert gjennomføringen i alle år etter 2000.

En reell oppfølging av nasjonalt støymål vil koste store summer. Støyforeningen forsvarer en slik pengebruk med de store menneskelige og økonomiske kostnadene ved dagens høye støynivå. I tillegg til alle helseplager, dør om lag 300 mennesker hvert år som følge av støy. Samferdselsdepartementets nullvisjon om trafikkofre bør ikke begrenses til det som skjer på veiene, men også gjelde det som skjer langs veiene. De samfunnsmessige kostnadene beløper seg til anslagsvis 15 milliarder kroner pr år.

Norsk forening mot støy vil:

1) Be Miljøverndepartementet som overordnet instans i støyspørsmål avvisse konklusjonene i direktoratgruppens rapport, og legge en mer helhetlig faglig tilnærming til grunn for sine tilråding-er overfor regjeringen.

2) Be politisk ledelse om å ta grep i stedet for å begå svik mot sitt eget løfte i Soria Moria-erklæringen.

Problemet med et uoppfylt mål løses ikke ved å ta bort målet. Sett i forhold til det svært ambisiøse målet som har vært norsk støypolitikk siden St.meld. nr.8 1999-2000), er så godt som ingenting blitt gjort av Stoltenberg I og Bondevik II-regjeringene. De foreliggende forslagene fra direktoratgruppen vil fjerne det som finnes av trykk på støysaken, og sette norsk støypolitikk mange år tilbake. Dette kan ikke regjeringen være bekjent av.

Åtte direktorater, tre ulike mål

Direktoratgruppen med deltakere fra Statens forurensningstilsyn (SFT), Statens vegvesen, Jernbaneverket, Avinor, Forsvarsbygg, Sosial- og helsedirektoratet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Luftfartstilsynet, var ikke enige om et felles mål for støyplagene.

Statens vegvesen, Avinor og Forsvarsbygg mener det ikke er faglig grunnlag for å redusere den generelle støyplagen i Norge fram til 2020. Statens vegvesen mener vi til og med bør godta en økning på 5 prosent.

SFT og Sosial- og helsedirektoratet – som er mest ambisiøse – foreslår i rapporten at det nasjonale målet bør være 10 prosent reduksjon i støyplagen fram mot 2020. Også dette står i sterk kontrast til målet fra Bondevik I-

regjeringens stortingsmelding – 25 prosent reduksjon innen 2010.

Rapporten inneholder derfor tre alternative forslag til nasjonalt mål:

1a. Støyplagen skal reduseres med 10 prosent i 2020 i forhold til 1999.

1b. Støyplagen i 2020 skal holdes på 1999-nivå.

1c. Støyplagen skal ikke øke mer enn 5 prosent i 2020 i forhold til 1999.

Punkt 2 i forslaget er alle enige om: Antall personer som er utsatt for støynivå over 38 desibel innendørs skal reduseres med 30 prosent i forhold til 1999.

RYGGE: FLYPLASS TRUSSEL MOT FOLKEHELSE

- Det viktigaste de kan gjera for helse viss det blir sivil flyplass på Rygge, er å sikre restriksjonar på eller forbod mot nattflyging, råda Ørn Terje Foss, tidlegare kommunelege i Nannestad og medlem av Støyforeningens sakkyndige råd. Han føredrog om støy og helse då Naturvernforbundet i Moss-Rygge-Råde-Våler den 29. mai heldt folkemøte om støy og helse med sivil lufttrafikk på Rygge. Den overfylte salen interesserte seg for erfaringane frå Gardermoen-utbygginga.

- "Du skal ikkje så inderlig vel tåle den urett som ikkje rammer deg selv", vart vårt motto, fortalde Ole Vestengen frå naboaksjonen på Gardermoen. Etter mange års innsats og 30-40 kg pappesker med 90 % brutte løfter, bestemte familien seg for å flytte unna. No treng dei ikkje lenger bruke øyreproppar når dei skal stelle i hagen. Då i tillegg naboaksjonen vann fram i Høgsterett mot kjempen Oslo Lufthavn, er livet no til å leve. Slik gjekk det ikkje for alle, og både Ørn Terje Foss og Ole Vestengen kunne fortelje om tragiske følgjer av storflyplassutbygginga og måten dei mest ramma vart handsama av styresmakter og flyplasseigar.

- Ullensaker og Nannestad kommunar skreiv rettshistorie då dei stilte økonomisk garanti slik at naboane kunne anke då dei tapte i tingretten, meinte Ole Vestengen. I salen i Rygge var det tynt med lokalpolitikarar. Stortingsrepresentant May Hansen (SV) fastslo at endeleg utsleppstillatelse enno ikkje er sendt på høyring, og at Gardermoen-dommen kan gje grunnlag for å revurdere saken.

300 på folkemøte i Rygge. Foto: Svein Halvorsen, Sarpsborg Arbeiderblad

Ragnar Johnsen i Naturvernforbundet viser til at flyplassprosjektet på Rygge er eit heilt anna no, med dubla trafikk, frakttfly og lavprisfly, enn då det vart konsekvensutgreia – og at det difor må revurderas.

BODØ: Fungerar støytiltaket som tenkt?

Det hovedgrepet som Forsvarsbygg valde for Bodø for å oppfylle grenseverdiforskrifta (tiltak for dei som hadde over 42 dB inne) var å forlengje rullebanen på flyplassen med 600 meter vestover, utover i havet. Den totale rullebanelengda er med det blitt 3 302 meter. Tiltaket kosta meir enn 80 mill kr, og er det einaste kjeldetiltaket som nokon større kjeldeigar har gjort i samband med grenseverdiforskrifta. Forlenginga utgjorde nær 10 % av den samla nasjonale tiltakssummen. I tillegg gjerer det isoleringstiltak på 115 hus.

Rullebanen vart teken i bruk sist november. - Folk i sentrum har ikkje merka nokon betring, utanom når vindretninga er frå havet, for då brukar Forsvaret den forlengta stripa, medan dei sivile flya lettar og landar som før, hevdar ein lokal observatør.

- Det stemmer, instrumentering og banebelysning er ikkje flytta, slik at sivile fly ikkje brukar forlenginga, fortel fagleiar på luft- og støyforureining Nils Ivar Nilsen i Forsvarsbyggs kompetansesenter for miljø. - Forlenginga var eit reint støyavbøtande tiltak primært for Luftforsvarets fly, og grunnlaget var støyutrekningar som gav støyreduksjon utandørs i store delar av byen, og for nokre delar betydeleg reduksjon, forklarar Nilsen.

Bodø er delt i to av flyplassen der, og store delar av byen irriterar seg framleis. Det finns ingen klageinstans, og politikarane tykkjes nøgd med stoda.

Skedsmo kommunestyre vil utgreia støyskjerming

Ordfører i Skedsmo, Anita Orlund (AP), brukte Støyfri dag til å ta initiativ til at kommunen skal bruke 1 mill kr til å utgreie støyskjerming langs E6 for 5 000 bebuarar, også med bakgrunn i at sentrale styresmakter ikkje har gjort nok.

I mai fekk ho kommunestyrets tilslutnad, med den tilføyinga at pengane skal sjåas på som forskotering. Kåre Mæland, som foreslo tilføyinga, forklarar at det forutsettes at det avklåras med Statens vegvesen, og at vegvesenet tilbakebetaler ved ei utviding av E6 eller ved oppsetting av skjerm.

- Det har vore ein voldsam trafikkauke på E6 mellom Oslo og Gardermoen, og Statens vegvesen gøymer seg bak formalitetar nå dei viser til at vegen ikkje har vorte utvida på den aktuelle strek-

Ordfører i Skedsmo, Anita Orlund (AP), brukte Støyfri dag 26. april godt.

ninga, legg Kåre Mæland til.

Svein Ove Karstensen er leiar av samarbeidsutvalet for 14 lokale burettslag (dei har eigen nettstad: www.holtvestvollen.no), som har jobba med støyproblema i mange år. Han vonar no at kommune og stat skal slutta med "peikeleiken", der dei peiker på kvarandre og seier "dei har ansvaret".

- I Oslo er miljøfartsgrense og tunnel tema, forbi Skedsmo vart fartsgrensa for nokre år sidan sett opp frå 80 til 100, og no diskuteras 110 km/t. Utviklinga går feil veg, med auka trafikkmengd og høgare fartsgrense. Statens vegvesen vil ikkje ta

ansvar, og kommunen stilte ikkje støykrav då boligområdet vart bygd ut, etter motorvegen. Vi veit det vil koste, men no gler me oss til å få fakta og alternativa, kostnadene og tidsperspektivet på bordet, seier Karstensen.

På delar av strekninga forbi Skedsmovollen er det støyskjermar, som denne fra 80-talet i dårleg stand.

Flystøy drap 2000 reveungar

Støy frå jagarfly tok livet av nær 2000 reveungar på Oppdal i fjor. Det førte til millionkrav mot Forsvaret. Jagarflya har vore eit skikkeleg problem for revehaldet i bygda gjennom mange, mange år. No har flya vore på vengene att, melder Aftenposten 21.5.06.

Vårens kvalpeperiode er ekstra følsam for pelsdyrnæringa. I slutten av mai i fjor førte fleire dagar med jagarflyøvingar over Oppdal til at innpå to tusen revekvalpar gjekk med, berre på eitt revefarmområde. Farmarar og veterinærar kjempa ein desperat kamp for å stoppe flygingane. Forsvaret risikerer å måtte ut med godt over ein million kroner for denne eine hendinga. Likevel dukka jagarflya opp att i vår, i den same kvalpeperioden. Flygingane skjedde trass i at det

Jagarfly over Oppdal tek av frå Ørlandet. Her tysk Tornado jagarfly. Foto: Forsvarets mediesenter

aktuelle området er avmerka på kart som sårbart, og at Forsvaret gjentekne gonger har lova å ta omsyn. I år som i fjor reagerte revetisper momentant, med å gå laus på kvalpane.

- At flya i år flaug høgare, hjelp ikkje så mykje. Hendinga frå i fjor sit i mange av dyra, og dei reagerte på same måte. Eg skjønner ikkje at Forsvaret må fly i disse sårbare månadene, seier ein revefarmar til Aftenposten.

Kva med fjellreven og andre ville dyr?

- Eg har drive med hest, gris, kyr og kaninar, og eg er mykje ute i naturen. Folk trur at dyr på pelsfarmar reagerer annleis og sterkare på ekstrem flystøy enn andre. Men dyr får nøyaktig dei same psykiske traumene om dei er ute og ikkje i til dømes lydisolerte fjøs. Mødrene klarar ikkje å ta vare på ungene. Rev riv i hjel ungene sine. Ute i naturen er ikkje følgjene synlige, seier Aftenpostens kjelde på Oppdal.

Røktar Haldor Haugland ved Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) sin avlsstasjon for fjellrev på Sæterfjellet i Oppdal, 1380 meter over havet, fortel til Støymåler'n at han på sin ferd finn mange atlatne dyreungar, men at dei ikkje kan knyttes direkte til flystøy.

Rovviltkoordinator for Statens naturoppsyn i Sør-Trøndelag, Christian Klemetsen, er uroa for at flystøy vil verke negativt på avlsopplegget, og at det er i fare dersom Forsvaret ikkje endrar praksis. Ikkje berre ved avlsstasjonen, men for nasjonalparkområda som har restriksjon på 300 meter over bakkehøgnd er erfaringane gjennom åra dårlege. Ved store øvingar, med utalandske fly - og sjølv om utalandske flygarar er brifa – så er episodane mange.

Leiari av avlsprosjektet, Arild Landa, NINA, fortel at dei no har fått avlsstasjonen avmerka på Forsvarets kart. Han viser til at rein påvirkas av støy, men det er fagleg delte meiningar om kva støy gjer med ville dyr. NINA vil vera føre var, og prøver å læra av liknande prosjekt i USA og Canada som er strenge på alt som kan uroe i parrings- og kvalpetida.

På direkten

Avlsprosjektet er eit utviklingsprosjekt som skal utvikle metodar for avl av fjellrev i fangenskap. Prosjektet skal òg utvikle metodar for utsetting av kvalpar i naturen der fjellreven har forsvunne eller er fåtallig. På nettstaden til Norsk Institutt for Naturforskning kan ein følgje med på og sjå fjellrevane på direkten: <http://nidaros.nina.no/avlsprosjekt-start.htm>

Innløysing av 11 hus på Ørlandet

Folk som bur nær flystasjonen på Ørlandet skal få annan bustad. - Kommunen vil stille med gratis tomter eller 100 000 kr i erstatning, fortel ordførar Hallgeir Grøntvedt (SP). - Ørland kommune er i dialog med Forsvarsdepartementet, det er positivt, og me vonar at forhandlingar med departementet om innløysing av 11 støytsette hus er i havn før sumarferien, forklarar han.

Det er oppfyljing av grenseverdiforskrifta (no støykapitlet i forureningsforskrifta) som er bakgrunnen, og isoleringstiltak er gjort på 46 av dei 57 bustadene på Ørlandet som har støyinnivå over 42 dB, og såleis er omfatta av forskrifta. Alle dei 11 attverande husstandane, som òg er dei mest støyramma, ynskjer seg annan bustad.

Føre var:

Sonarbruk reguleras for å sikre havmiljø?

Forsvarets forskningsinstitutt anbefaler, i tråd med føre-var-prinsippet, Sjøforsvaret ikkje å bruke sonarar der det er mykje sildefisk og sjøpattedyr. Det er påvist at lavfrekvente sonarar kan påverke havmiljøet på ein ugunstig måte. Det er mistanke om at slike lydimpulser kan væra skadelege for fiskeyngel, fisk, sel og kval. Andre stader i verda har opplevd kval som strandar i samband med bruk av militære sonarar. Det er utvikla verktøy som integrerer informasjon om ulike arters tilstedeværelse i tid og rom, med informasjon om deira varhet for akustiske signal og det operative signalet som gjeld. - Med dette systemet får vi enklare oversikt over kva for biologiske omsyn som må tas i eit bestemt område i ei bestemt periode. Forskinga til no har synt at det er fullt mogleg å operera sonar på ein miljømessig forsvarleg måte i norske farvatn dersom ein følgjer bestemte prosedyrar, seier Sjøforsvarets prosjektleiar på sonar og havmiljø, Bjørn Egenberg, til Forsvarsnett.

220 dB

Forsvarets nye fregattar som no kjem til Oslo utsyres med meir lavfrekvente – og dermed meir langtrekkande – sonarar enn det som tidlegare har vore nytta av den norske marinen. Sonarane vil operere på frekvensar ned til 1-2 kHz. Utgangseffekten kan væra opp mot 220 dB.

HØGSTERETTS dom av 2. mai

Støyrama naboar til Oslo Lufthavn på Gardermoen vann fram. Vi kjem tilbake med en fagleg vurdering av dommen i neste Støymåler'n.

Av Arnold Grennes, Halden

Blokka, den verste boformen

Det finnes sikkert blokker det går an å bo i, men det finnes atskillig flere en bor i kun fordi en ikke har noe valg, og dette valget er alltid økonomisk. Det forferdelige livet et stort antall mennesker lever, de fleste eldre, er resultat av et samfunn hvor både personlig disiplin og hensyn til andre har spilt fullstendig fallitt.

Vi er per i dag den nasjon i verden med definitivt verste holdning til våre medmennesker. Vi er kjent for dette, og vi viser det helt uten videre. Og vi viser det ikke bare til overmål på ferie i Syden, men også i vår holdning til mennesker i vår umiddelbare nærhet, ikke minst hvor det får de verst tenkelige konsekvenser for dem det går ut over, din nærmeste nabo i blokka – personen du ødelegger livet for, som ikke har råd til å flytte fra deg og det svineriet du bedriver.

Organisasjonen Norske Boligbyggelags undersøkelser viser at det er nordmenn som står for de fleste problemene, ikke innvandreres som så mange ynder å legge skylden på for det meste som går galt i samfunnet.

Vi har heller aldri satt grensen for våre unger, når disse flytter ut av sine foreldres villa og inn i ei blokk, hvor det garantert er eldre og godt voksne fra før, er de unge enten helt umulig å snakke til, eller de rett og slett er ute av stand til å begripe at de har gjort noe galt når naboen prøver å få satt en stopper for en dunking som rister i veggene. For det er det en hører gjennom veggen av det som går for å være musikk i dag – dunking!

På en henvendelse får en uttalelser som, "jeg kan ikke noe for at det er så lytt, eller det er en balanse". Er denne balansen slik å forstå at naboen må finne seg i en viss dunking resten av livet for at en ungdom skal få tilfredstilte et behov dennes foreldre har skapt, fordi disse ikke var i stand til eller gadd å sette grenser?

Bare to generasjoner bakover ville disse ungene blitt stemplet som ramp, deres foreldre ville blitt tvunget til enten å flytte ut av blokka eller dempe seg. I dag er de som skulle være med å håndheve et minimum av hensyntagen i nærmiljøet av samme kategori og ofte samme alder som dem de burde sette på plass.

Når et så stort antall av landets svakeste, for det er ofte det de er, de økonomisk svakeste, lever i et lydhelvete, burde det finnes regler som beskytter dem, regler med hjemmel til å kaste ut mennesker som ikke passer i blokk. De som mener en må akseptere bråk fordi det må være en balanse eller som plent nekter å høre.

Eldre mennesker tør med god grunn ikke si fra. Da blir det hevnaksjoner, ofte i form av samme bråket. Det finnes ingen klageinstans. De som skulle være opptatt av dette er mer enn ofte ikke bedre enn de en vil klage på. Det en kan klage på og få hjelp til er så ekstremt at det som oftest ikke er dette det dreier seg om. I mellomtiden lider tusenvis under rampens dikatur i unnfallenhetens høyborg.

MULTICONSULT
Totalleverandør av rådgivningstjenester
www.multiconsult.no

Rådgiver innen
akustikk - støy - vibrasjoner
Tlf.: 22 51 50 00 - www.akustikk.com

Vi tilbyr tjenester innen

- Bygningsakustikk
- Romakustikk
- Elektroakustikk
- Akustiske målinger
- Industristøy
- Samferdselsstøy
- Fritidsstøy
- Vibrasjoner

Telefon
21 00 92 00 / 73 89 60 00
www.cowi.no

Alle konsulttjenester innen:
Akustikk for bygg • Samferdsel og industri
Overvåkning • Rådgivning • Målinger
Prosjektering • Kartlegging

bs akustikk
Datterselskap av Ingemannsson Technology AB
Hovfaret 17, inngang B, www.bs-akustikk.no
0275 Oslo • Tlf. 24 12 64 40 firmapost@bs-akustikk.no

Miljøakustikk AS Minister Ditleffs vei 8, 0862 Oslo

- Lydmålinger
- Lydberegninger
- Tiltaksvurderinger
- Bygningsakustikk
- Støyproblemer
- Lydisolering
- Arealplanlegging
- Saksbehandling

Tlf: 22 23 79 70 • E-post: post@miljoakustikk.no • www.miljoakustikk.no

Ta vare på hørselen mens du har den!

Vi tilbyr effektiv og komfortabel støybeskyttelse med **spesialtilpassede eller standard støypropper.**

www.gnresound.no / 22 47 75 30

Demp støyen - bevar lydbildet!

Lyd- og støymålere for alle behov!

Postboks 24, 3421 Lierskogen www.norsonic.com
Tlf. 32 85 89 00 info@norsonic.com

Støy?
Ikke noe problem. Kontakt oss, og vi hjelper deg!
Ring oss for kundeinformasjon.

Brüel & Kjær

Brüel & Kjær
Postboks 80, 1371 Asker
akustikk@bksv.no

tlf: 66 77 11 55
faks: 66 77 11 50
web: www.bksv.no

Åpent brev til Oslos ordfører

LYTT!

Av
Iren Magnussen, leder, Oslo Kommunale Leieboerorganisasjon
Torleif Johnsen, daglig leder, Norsk forening mot støy

Oslo kommune skal i år bruke 325 mill kroner på å sette i stand nedslitte kommunale boliger. Hva slags lyd kvalitet legges det opp til?

Er det noen beboere som har mest behov for og bør ha krav på høy lydstandard, så er det de som bor i kommunale boliger. Kommunale boliger har ofte stor andel eldre, barn og mindre ressurssterke personer som har ekstra behov for trygghet, ro og stillhet. Det medfører større behov for gode lydforhold! – "Det er så lytt", er en vanlig klage.

I stortingsmeldingen om boligpolitikken står det at regjeringen har som visjon at alle skal kunne bo godt og trygt.

I NOU 2002:2 om boligmarkedene og boligpolitikken heter det at en god bolig skal sikre trygghet, deltakelse og integrasjon i samfunnet, og et godt oppvekstmiljø for barn og ungdom, trygghet og verdige levekår. Videre at en viktig forutsetning for trygghet er at beboere ikke opplever seg utsatt for vold, innbrudd eller andre kriminelle handlinger i sin bolig og i sitt boområde. Alle bør kunne kjenne seg trygge der de bor. En særlig utfordring er imidlertid å sørge for at barn og eldre kan oppleve trygghet i boligsituasjonen.

I fattigdomsmeldingen (St.meld nr 6, 2002 – 2003) står det at et overordnet mål er at alle skal kunne disponere en god bolig uavhengig av økonomiske, fysiske, helsemessige eller sosiale problemer OG at det er uverdig at enkeltpersoner opplever bostedsløshet og fattigdom i det norske velferdssamfunnet.

Den politiske ledelsen i Oslo kommune planlegger å selge kommunale boliger for 625 mill kr, og bruke 300 mill kr av salget til rehabilitering av andre kommunale boliger. Da må støyhensyn inn, og gode lydforhold sikres for enkeltpersoner og grupper I ALLE ALDRE som for en stor del har spesielle og ekstra behov, og som ofte tilbringer mye tid i boligen. Lydforholdene er for dårlig når disse ikke kan leve normalt. Mange er ufri i egen bolig.

Vi kjenner til fra våre naboland at problemet med nabostøy regnes som like stort i omfang som trafikkstøy. Dette er ikke undersøkt i Norge, men det er ingen grunn til å anta at forholdene er bedre her enn i nabolandene siden regelverket gjennom tidene har vært nokså likt innen Norden.

Time-out i hverdagen

Noen trenger time-out i hverdagen, å kunne avreagere uten plage for naboene. Slippe å gå på tå hev. Da kan ikke kommunens resept være lydstandard der man hører naboen riste dynal

Det er en psykisk belastning å hele tiden måtte tenke på å unngå å støye av hensyn til naboene. Boliger med dårlig lyd-

isolasjon gir nedsatt livskvalitet for den enkelte beboer, og medfører i mange tilfeller nabokonflikter.

Når boligene har dårlig lydisolasjon, er årsaken til konflikten dårlig lyd kvalitet på boligen – og ikke nødvendigvis naboens levestil. Beboeren stemples som bråkmaker og dette igjen reduserer trivselen og livskvaliteten for alle berørte.

Ro og hvile i egen bolig

Mange som bor i kommunale boliger føler seg utslitt av aldri å kunne føle fred og ro i sitt eget hjem med "husbråk og skrik" fra naboer. De syke, eldre og barna lider spesielt under dette. Barna blir hemmet i sin lek og de voksne i sin normale hverdag. Noen av de som bebor kommunale leiligheter har flyttet dit fra institusjon. Disse trenger ofte ekstra mye ro og hvile.

Historiene er mange - om naboerhold som er psykisk krevende å forholde seg til.

Folk er generelt mer kritiske og stiller større krav til komfort i hjemmet i dag enn tidligere, og levestil og døgnrytmen er generelt endret. Derfor er det økt behov for bedre lydisolasjon enn før. Støy og dårlig lydisolasjon er den hyppigste årsaken til at folk ønsker å flytte. Å leve i gode boliger ser ut til å være et privilegium for de som har råd til å kjøpe egen bolig og etterisolere vegger og tak.

Dårlig lydisolasjon i boliger er ikke et godt sosialt virkemiddel!

Minstekravet holder ikke

Ved nybygging er merkostnadene for god lyd kvalitet 2-3 % av de samlede byggekostnadene.

I eldre boliger er lydisolasjonen ofte ekstra dårlig. Ved en god rehabilitering er det mulig å oppnå betydelig forbedret lyd kvalitet. Hvis rehabiliteringen er byggemeldepliktig gjelder dagens minstekrav til nye boliger etter Teknisk forskrift (byggforskriften). For mange av årets oppussingsprosjekter vil forskriftens minstekrav tre inn.

Hvordan har kommunen planlagt å oppfylle dagens minstekrav?

Som redegjort for over er det meget gode grunner til at kommunen bør gjennomgå oppussingsprosjektene grundig – Behovet er egentlig å få høyere lydstandard enn minstekravet for samtlige oppussingsprosjekter!

Det handler om livskvalitet

Sannsynligvis er det et mønster at jo mer tid man tilbringer i heimen, jo dårligere lydforhold lever man under. Det gir dårlig livskvalitet ikke å kunne slappe av i sitt eget hjem.

Nabostøy kan defineres som forstyrrende eller sjenerende lyder som stammer fra menneskelig aktivitet i en nabobolig, og som krenker boligens privatsfære. Nabostøy i eldre boliger har først og fremst med boligens lyd kvalitet å gjøre, hvilket igjen medfører både en psykisk og en sosial dimensjon.

I Oslos kommunale boliger slår den ut!

Tenk deg om ordfører, det er ofte ikke naboene, men dårlig lydisolasjon som er det reelle problemet!

For kommunen kan det være en meget lønnsom investering å tenke lydisolasjon.

Støy plager 100 millioner i Europa

Mer enn 100 millioner innbyggere i Europa er plaget av uakseptabelt høge støynivåer - og det er trafikkstøy som er hovedkilden, skriver Astrid Helene Amundsen og Ronny Klæboe i en rapport om støyplager utgitt av Transportøkonomisk Institutt. Rapporten er laget på oppdrag for Nordisk Ministerråd.

Forslagene til tiltak for å dempe støyen spenner fra fartsreduksjoner, dekkdesign, motorisolasjon og bildesign til endring av vegdekke for å skape mindre støy. Et tiltak som rapporten antar vil ha effekt på lang sikt, er å sette ned vegavgiften for dem som går over til en ny type dekk som skaper mindre støy.

Støyseminar i Brussel

Det store EU-finansierte støvforskningsprogrammet SILENCE holdt et dagsseminar i Brussel i mars med Støyforeningen til stede. Transportstøy i bymiljø var hovedtema. Programmet, som er både tverrfaglig og internasjonalt, har også norsk deltagelse gjennom SINTEF i Trondheim. Innenfor programmet arbeides det både med utvikling av ny teknologi, strategier for bedre handlingsplaner mot støy og praktiske virkemidler for å gjennomføre slike planer. Seminaret ble et møte mellom forskere, offentlige myndigheter, bedrifter og frivillige organisasjoner. Flere opplysninger om SILENCE: www.silence-ip.org.

Stillere eller ei i London?

Folk synes det er blitt stillere i London etter at borgermester Livingstons bomavgift fikk redusert biltrafikken, men offisielle støymålinger klarer ikke å fange opp noen forskjell der trafikken er gått ned! Denne oppsiktsvekkende nyheten kom frem under SILENCE-seminaret i Brussel i mars.

Det var Max Dixon fra Greater London Authority som

kunne fortelle at folks ører ikke er helt samstemte med støymålerens signifikansnivåer. Så får hver og en av oss reflektere over hva som er viktigst... Dixons oppgave på seminaret var for øvrig å rapportere hvordan det går med oppfølgingen av Londons handlingsplan mot støy. Denne finner sted i samarbeid med bydelene, og beskrives på:

www.london.gov.uk/mayor/environment/noise/index.jsp

Kontaktperson: Max.Dixon@london.gov.uk.

4000 støydødsfall?

Ca 4000 dør i Tyskland hvert år som følge av støy. Vi kan ikke føre bevis for tallet, men det utgjør en solid hypotese. Dette sa professor i miljøfysiologi og arbeidsmedisin ved Universitetet i Dortmund, Barbara Griefahn, under SILENCE-seminaret i Brussel i mars med henvisning til en fersk undersøkelse. Høyere blodtrykk og økt fare for hjertesykdommer er blant forklaringene på dette. Hun viste til at støy ut fra WHO's definisjon av helse utgjør en helserisiko, og at støybekjempelse derfor utgjør en viktig del av offentlig helsepleie. Kontaktadresse: griefahn@ifado.de

Vil kopiere Stockholm i Groruddalen

Groruddalen Miljøforum, samferdselsetaten i Oslo kommune og Plankontoret for Groruddalen har vært på studietur til Stockholm. I miljøforumets rapport fra turen pekes på konkrete tiltak som de vil «blåkopiere» til Groruddalen.

Forumets hovedfokus var å se på overførbare problemer og løsninger, tungtrafikkplanen og hvordan man i Stockholm har lyktes med å dempe trafikkstøy i boligområder.

Miljøforumet konkluderer slik:

«Det er vår oppfatning at Stockholm over lang tid har sett boligområdenes miljøproblem, og at politikerne i et samarbeid med embetsverket har prioritert miljøproblemen gjennom årlige bevilgninger og programmer. Dette oppleves i våre samtaler med sentrale personer å skille seg vesentlig fra forhold i og rundt tiltak for Groruddalen.»

Hele rapporten er tilgjengelig på www.stoyforeningen.no.

Svensk miljøpris

I år er det femte gang at Vägverket i Sverige deler ut sin miljøpris, for å stimulere til skikkelig arbeid mot trafikk, trafikkplanlegging, byutvikling og miljøkvalitetsnormer inklusive støy.

– Støy påvirker oss alle i hverdagen. Vegtrafikken er den største bidragsyter til støyen i samfunnet og Vägverket satser stort på å finne løsninger på hvordan lyden skal dempes, sier Vägverkets generaldirektør. Han vil spesielt ha fram kandidater som har funnet gode måter å minske støyproblemer på, og den som belønnes skal være et forbilde for alle som arbeider for et langsiktig bærekraftig samfunn, melder Vägverket.

Enstemmig uttalelse:

UHOLDBAR TRIKKESTØY PÅ KJELSÅS

Norsk forening mot støy ser på styrket kollektivtransport som et viktig virkemiddel for å begrense støyplagen. Dagens uholdbare situasjon på Kjelsås i Oslo er imidlertid et eksempel på at også kollektivtransport kan påføre folk betydelige støyproblemer. Det vil være misforstått støtte til kollektivselskapene å se gjennom fingrene med slikt.

Trikkkjøring i 50 km/t på dagens skinnegang resulterer i helt uakseptable støynivåer for Kjelsås-folk som bor langs trikkelinjen. Området ligger

på leirgrunn som overfører strukturstøy fra skinner til hus. Støymålinger foretatt på stedet må tas på alvor, og kan ikke avvises med teoretiske PC-beregninger.

Norsk forening mot støy viser til klare signaler fra et enstemmig bydelsutvalg, og ber om skilting som sikrer en fartsgrense på 40 km/t der problemene er størst.

Uttalelsen ble blant annet sendt en rekke aktuelle kommunale instanser i hovedstaden.

Støyforeningens styre 2006:

Kjell Dahle, Uno Abrahamsen, Reidun Borrebæk, Marit Lillesveen, Finn Johnsen, Dag Anders Nordahl, Unni Berit Schjervheim, Kai Arne Armann, Arne Marius Fosse, Nina M. Hagebakken
Kjell Dahle ble gjenvalgt som styreleder av Støyforeningens styre den 19. april.

Åpent møte:

HVORDAN HANDLE FOR Å NÅ NASJONALT MÅL?

- Fremskrittspartiet går ikke av veien for å innføre avgifter for å bidra til mindre støybelastning, fastslo Hans Otto Watne i sin innledning under det åpne møtet etter årsmøtet den 23. mars. - Hvordan gjøre det?, utfordret han de fram-møtte. Watne er rådgiver for Fremskrittspartiets miljøfraksjon i Stortinget og har erfaring med støysaker fra lokalpolitikk i Oslo.

Møtets tittel var «Nasjonalt støymål: Fra ord til handling», og Støyforeningen hadde spurt politisk ledelse i Miljøverndepartementet, Samferdselsdepartementet og Helse- og sosialdepartementet om å delta. Ingen tok utfordringen, verken statsråder, statssekretærer eller politiske rådgivere. På grunn av komitéreiser og andre omstendigheter kunne heller ikke aktuelle stortingsrepresentanter delta.

Watne ble dermed helt alene fra den partipolitiske arena, og i dialogen som fulgte hans innledning ble generelle betraktninger omkring støy så vel som konkrete eksempler fra folks hverdag framført.

Hvilken tiltaksmeny?

Vårt styre-medlem Uno Abrahamsen viste fra salen til at støy er et strukturelt problem, alle bidrar til

ulik transport og mange er ofre. Mange har derfor en dobbelinteresse i spørsmål knyttet til transport. For veisektoren er det er tre typer tiltak som er aktuelle: Nasjonale avgifter på støykilde, for eksempel bildekk. Tiltak langs veien, for eksempel skjerming. Den tredje typen tiltak – de politisk vanskelige – er de trafikkregulerende, for eksempel regulering av omfanget av trafikken, av transportører og rushtid.

Abrahamsen oppfordret partiene til å sette sammen en meny av ulike tiltak. Til dette trengs ildsjeler i partiene til å få dette til. Dernt er det en utfordring hvordan ildsjeler i partiene kan samarbeide. Dette må til med bakgrunn i erfaringene med alle regjeringer siden 1980-tallet, ingen av dem har fulgt opp.

Støykontrollen fungerer ikke

Det er ikke bare beboere i gamle, dårlige hus ved trafikkårer som er støyutsatt. Iiris Turunen-Rise viste til at kommunene etter endringer i teknisk forskrift ikke lenger kontrollerer nye boliger, og at det er et problem at folk ikke vet hvordan de skal klage.

- Det blir ikke enklere når entreprenører går konkurs like før bygget er ferdig, la en møtedeltaker med slik erfaring til.

SIDEN SIST

Nye regler for motorferdsel i utmark?

Et 30-tall enkeltpersoner fra berørte organisasjoner, myndigheter og kunnskapsmiljøer har siden i høst vært i sving, med sikte på å levere nye forslag til utforming av motorferdselpolitikken. Dette skjer i regi av Direktoratet for naturforvaltning og NIBR gjennom prosjektet "Motorferdsel og Samfunn" (MoSa). Fjerde og nest siste samling fant sted i slutten av april.

Regulering av snøskutertrafikken har skapt høyest temperatur i gruppen, og her står ønsket om strenge sentrale reguleringer opp mot ønsket om kommunal selvstyre. Tidlig på høsten vil vi få vite hvorvidt det lanseres løsninger som kan sikre friluftsfolket utstrakte stille områder, samtidig som for eksempel lokale transportbehov i områder med vinterstengte veier også kan dekkes. Styreleder Kjell Dahle i Støyforeningen er blant medlemmene i gruppen.

Stormens auge

Et tyvetalls kunstnere fra Norden og Baltikum møttes i mars/april i Dale i Sunnfjord, for å undersøke temaet stillhet nærmere. Mange ulike metoder ble benyttet, og lydvandring var en av dem. Kurator Grete Huus dokumenterer nå prosjektet på www.stormensauge.no

Stillhet i NRK

Onsdagen i påskeuka reflekterte tre NRK-programmer over ulike sider ved stillhet. Sånn er livet, Midt i musikken og Musikk i brennpunktet spurte blant annet om stillhet finnes, og det var også innslag fra Stormens Auge.

GLIMT FRA STØYFRI DAG 2006

Det ble oppmerksomhet om støy og lydmiljø på Støyfri dag 2006 den 26. april. Fylkesmann, ordfører, organisasjoner og menigmann var blant dem som markerte dagen. Støyforeningen offentliggjorde hvem som er kåret til årets støyversting. Media formidlet dagens budskap.

Støyfri dag (International Noise Awareness Day) markeres en dag i april hvert år. Det var sjette gang dagen ble markert her til lands, og gjennom årene har nettverk av helse- og miljøorganisasjoner satt fokus på støy og lydmiljø.

Stavanger

Grønn Hverdag, Turistforeningen og kommunen inviterte barnehagene i byen til miljømarsj rundt Mosvannet – der lyd og støy var tema. Imme Dirks i Grønn Hverdag melder om stor suksess! Full pressedekning (NRK Rogaland, både radio og TV, TV Vest og Stavanger Aftenblad) og ca. 200 glade barn og voksne.

Årets "Sykle til jobben-aksjon"

som i år gjennomføres for 33. gang, startet opp 26. april.

Ornitolog Christine Sunding, Oslo og Omland Friluftsråd, ledet fuglelyttingen opp Svartdalen langs Alnaelva. Elever fra Gamlebyen skole deltok. (Foto: Trine Johnsen, Oslo Elveforum)

ELEKTRONISKE NYHETSBRV

I april sendte vi ut de to første elektroniske nyhetsbrevene til medlemmer, media og andre som vi har e-postadresse til. De arkiveres på www.stoyforeningen.no. Påmelding til nyhetsbrev sendes post@stoyforeningen.no.

LYDVANDRINGER TILRETTELAGT FOR SKOLEN

Lydvandringer tilrettelagt for skolen finnes på www.stoyforeningen.no, trykk på Publikasjoner og så Skole. Brosjyren På sporet av stillhet (om lydvandring) finnes også der.

VÅR NABO IDEBANKEN

Støyforeningen har siden sist høst leid lokaler hos Stiftelsen Idebanken. Vedlagt denne Støymåler'n, en liten hilsen fra Idebanken.

HVA SKJER?

For første gang 10. juni:

EUROPEISK AKSJONSDAG OM LUFTFART

Over hele Europa – frå Aberdeen til Athen – held flyplasskampanjer møter, marsjer, demonstrasjoner og andre hendingar den 10. juni.

Målet med dagen er å vise kor mykje motstand det er på tvers av Europa mot flyplassetablering og –utviding, og synleggjere overfor flyindustrien, nasjonale styresmakter og EU-kommisjonen at ulike flyplasskampanjar samarbeider og koordinerer sine aktiviteter.

Den einssilde lokale kampanjen vil setje lys på det som er viktig i sitt område. Den europeiske paraplyorganisasjonen mot plage frå fly, vil på nytt fremje sitt krav overfor EU-kommisjonen om å fase ut nattflyging på Europas flyplassar.

På Heathrow i London, som ved fleire andre flyplassar i landet, er det planane om flyplassutviding som skal på dagsorden: Meir: www.hacan.org.uk eller e-post: info@hacan.org.uk

"ANTI-VEG" KONFERANSE

Ein viktig grunn til at det planleggjas så mange nye vegar i Storbritannia er å få folk og frakt til flyplassar som skal utvidas. Dei gruppene som lokalt arbeider mot desse vegprosjekta skal halde nasjonal konferanse den 10. juni.

12.-15. juni Gøteborg

Greener, Safer and Smarter Road Transport for Europe.
www.traconference.com

21. juni Brussel

Seminar Reducing Railway Noise in Urban Areas
www.silence-ip.org

Brosjyrer fra Støyforeningen

Støy Helsevirkninger, 16 sider, kr. 10

Stopp støyen!

Hvordan bekjempe støy på arbeidsplassen, 40 sider, kr. 20

På sporet av Stillhet Lydvandring, 12 sider, kr. 10

Innholdsrik CD om praktisk støyreduksjon

Denne CDen i ti kapitler om alt fra fysiske egenskaper om lydens styrke og prinsipper for reduksjon ved kilden, til lovverket på støy, produsert av Hans Fjerdingstad, inneholder også et undervisningsopplegg og leksikon samt omfattende stikkordliste med 150 relevante oppslagsord. Kr. 370

STØYMÅLER'N - NYHETSBLAD FOR NORSK FORENING MOT STØY

Adresse: Akersgata 34, 0180 Oslo • Tlf: 22 42 03 00. Organisasjonsnummer: 985 698 783.

E-post: post@stoyforeningen.no • www.stoyforeningen.no

Red/adm: Torleif Johnsen, Tor Håkon Eriksen, Kjell Dahle. Layout: Rune Endal.

Redaksjon avsluttet 29. mai 2006.

Gaver og medlemskontingent:

Støyforeningen er godkjent som gavemottaker med fradragsrett for gaver, dersom gaven utgjør minst kr 500, og maksimalt frafragt pr år er kr 12.000. Konto: 0537 06 44278.

Kontingentene: personlig kr 150, org/off.etater og andre kr 500 og bedrifter kr 1000. Nye medlemskontingentinnbetalinger og gaver betales til Støyforeningens konto 0537 06 44278.

Støyforeningens formålsparagraf:

Foreningen skal bidra til å redusere og forebygge støybelastning og støyplager i Norge, for derved å sikre en bedre livskvalitet.

Dette skal blant annet skje gjennom å opplyse og veilede om støyproblemer i samfunnet, og arbeide for å redusere disse.